

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ* tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahmut DINDAR

Van Milletvekili

BM Engelli Haklarına İlişkin Sözleşmenin imzalanmasının 20. yılına yaklaşan Türkiye'de engellilere yönelik sözleşmenin genel ilkelerinin gereği olan; fırsat eşitliği engelliler için sağlanamamış, engellilere yönelik sistematik ayrımcılık önlenememiş, engellilerin tüm yaşam alanlarına tam ve etkin katılımı için gerekli koşullar oluşturulamamıştır. Yine engelliler arasında da kadın-erkek eşitliği tam olarak sağlanmadığı gibi; engelli çocukların her açıdan tüm risklere karşı korunması için gerekli mekanizmalar kurulamamış ve insanlık onuru ve bireysel özerklik ilkesinin gereği yerine getirilememiştir.

Türkiye'de engellilerin sayılarına ilişkin birçok başlıkta veri ya hiç yoktur ya da güncel veri yoktur. Engellilere ilişkin "insan hakları yaklaşımının" yerleşik olmaması, bütüncül bir bakış açısı ve politika ile meselenin ele alınmaması; geleneksel olumsuz yaklaşımları, salt tıbbi yaklaşımları egemen kılmaktadır. Engellilerin hakları insan hakları mücadelesinin bir bileşeni olarak görülmeli ve engellilere yönelik kamusal hizmetler sosyal devlet olmanın gereği olarak derhal yerine getirilmelidir.

BM Engelli Hakları Sözleşmesi 26. maddesinde engellilerin "Habilitasyon ve rehabilitasyon" 27. Maddesinde ise "Çalışma ve istihdam hakları" bir devlet yükümlülüğü olarak kabul edilmiştir. Devletlerin hem kamu hizmetleri sunumunu hem de bu alanda istatistik üretilmesini taahhüt ettikleri bilinmektedir.

Bu bağlamda:

- 1) Bakanlığınız görev alanında olan tüm yerleşke ve binalar (il/taşra müdürlükleri dahil) tüm engel gruplarının erişilebilirliğine uygun mudur?
- 2) Bakanlığınızın internet sitesi ve e-devlet uygulamaları kaç yıl içerisinde "e-erişilebilir" olacaktır?
- 3) Erişilebilirlik için uygun olmayan mekan ve alanlar (WC, Merdiven, Asansör, Yol ve Geçitler, Otoparklar, Ulaşım Servisleri ve diğer ilgili yerler) hangi süre içerisinde erişilebilir hale getirilecektir?
- 4) Bakanlığınız bünyesinde kaç işaret dili tercümanı istihdam edilmektedir? Hangi illerde işaret dili tercümanı istihdam edilmektedir?
- 5) Bakanlığınız kapsamında yasal istihdam kotası doluluk oranı nedir? Yasal olarak doldurulması zorunlu olan kotanın doldurulmama gerekçeleri nelerdir?

- 6) Bakanlığınız kapsamında şube müdürü üzeri kadrolarda kaç engelli istihdam edilmektedir?
- 7) Türkiye’de 86 milyon olarak ifade edilen nüfusun kaç milyonu engellidir? Bu engellilerin engel oranlarına, cinsiyetlerine, eğitim ve yaş gruplarına, coğrafi dağılıma ve iş/gelir durumlarına göre dağılımı nedir?
- 8) Türkiye’deki son 10 yılda iş kazalarının neden olduğu engellilik sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyet dağılımı nedir?
- 9) Türkiye’deki son 10 yılda trafik kazalarının neden olduğu engellilik sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyet dağılımı nedir?
- 10) Türkiye’de 1999 yılından bu yana yaşanan depremler sonucunda engelli kalan kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyet dağılımı nedir?
- 11) Türkiye’de ev içi kazalar nedeniyle engelli kalan kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyet dağılımı nedir?
- 12) Türkiye’de aile içi şiddet nedeniyle engelli kalan kadın sayısı kaçtır?
- 13) Türkiye’de ulusal engelli veri sistemine kayıtlı olmayan milyonlarca engelliye hangi kamu hizmetleri sunulmaktadır?
- 14) Türkiye’de engellilerin işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı neden 2011 yılı verileri ile açıklanmaktadır? Güncel bir veri paylaşımı için her hangi bir planlama yapılmakta mıdır?
- 15) 4857 Sayılı İş Kanunu ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu gereği doldurulması zorunlu istihdam kotalarını hangi bakanlıklar 2025 yılı itibariyle doldurmamıştır? Yasaya aykırı davranan kamu idarecileri hakkında hangi yaptırımlar uygulanmaktadır?
- 16) Türkiye’de engellilerin rehabilitasyonu ve habilitasyonu için 2025 yılında ayrılan bütçe ne kadardır?
- 17) Türkiye’de erişilebilirlik mevzuatı 2005 yılından bu yana neden uygulanmamaktadır? Ertelemelerin gerekçeleri nelerdir? Uygulamanın yasal gereklilikleri hangi sürede tamamlanacaktır?
- 18) Türkiye’de yoksul olduğu için genel sağlık sigortası primini ödeyemeyen engelli sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyet dağılımı nedir? Bu kişilere sunulan destek ve rehabilitasyon hizmetleri nelerdir?
- 19) Türkiye’de engellilere yönelik şiddet, ayrımcılık ve sağlamlılığın ortadan kaldırılması için hangi tedbirleri alacaksınız?